

เจตคติที่เบี่ยงเบนต่อความรังเกียจกลัวของผู้สัมผัสผู้ป่วยโรคเรื้อน

ในสถานสงเคราะห์ผู้ป่วยโรคเรื้อนพระประแดง พ.ศ. 2550

Deviation Attitude of Contracts towards Fear of Leprosy

in Phra Pradaeng Sanatorium in 2007

แสงระวี รัตมีแจ่ม

Saengrawee Rasameecham

วท.ม. (สุขศึกษา)

B.Sc.(Nursing), Officer, M.Sc [Health Ed.]

จิตต์ลัดดา สุภานันท์

Chitladda Supanant Officer, M.Sc [Health Ed.]

วท.ม. (สุขศึกษา)

B.Sc.(Nursing), Officer, M.Sc [Health Ed.]

วิจิตรา ธารีสุวรรณ, วท.ม (สุขศึกษา)

Vijittra Thareesuwan Officer, M.Sc [Health Ed.]

วีณา ปริ้มแก้ว

Weena Primkaew * Officer, B.PH

สถาบันราชประชาสมาสัย

Raj Pracha Samasai Institute

บทคัดย่อ

การศึกษาเจตคติที่เบี่ยงเบนต่อความรังเกียจกลัวของผู้สัมผัสผู้ป่วยโรคเรื้อน ในสถานสงเคราะห์ผู้ป่วยโรคเรื้อนพระประแดง พ.ศ. 2550 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบเจตคติที่เบี่ยงเบนต่อความรังเกียจกลัวในผู้สัมผัสผู้ป่วยโรคเรื้อน และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติที่เบี่ยงเบนต่อความรังเกียจกลัวของผู้สัมผัสผู้ป่วยโรคเรื้อน โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้สัมผัสโรคเรื้อนและอาศัยอยู่สถานสงเคราะห์ผู้ป่วยโรคเรื้อนพระประแดง จำนวน 50 คน ที่ยินยอมให้ข้อมูล มีตัวแปรต้น ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ สถานภาพสมรส ความสัมพันธ์ทางเครือญาติกับผู้ป่วย และตัวแปรตาม ได้แก่ เจตคติที่เบี่ยงเบนต่อความรังเกียจกลัวผู้ป่วยโรคเรื้อน เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ผลด้วยค่าสถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมุติฐานด้วย t-test และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA) ผลการศึกษาพบว่าผู้สัมผัสผู้ป่วยโรคเรื้อนมีความรังเกียจกลัวผู้ป่วยโรคเรื้อนระดับน้อยที่สุดในเรื่องการร่วมกิจกรรมทางสังคม การนำของใช้มาขาย ผู้ป่วยที่มีความพิการ การนั่งร่วมรับประทานอาหาร ผู้ป่วยหยิบเงิน ผู้ป่วยมานั่งข้างๆ ผู้ป่วยหยิบของให้นำอาหารที่มีเปลือกหรือมีสิ่งท่อน้ำมาให้ ผู้สัมผัสผู้ป่วยโรคเรื้อนมีความรังเกียจกลัวผู้ป่วยโรคเรื้อนอยู่ระดับน้อยในเรื่องผู้ป่วยนำของรับประทานมาขาย ผู้ป่วยมีแผล และผู้ป่วยทำอาหารมารับประทาน และผู้สัมผัสผู้ป่วยโรคเรื้อนมีความรังเกียจกลัวผู้ป่วยโรคเรื้อนระดับมาก คือ ผู้ป่วยมีแผล มีน้ำเหลือง

เมื่อเปรียบเทียบเจตคติที่เบี่ยงเบนต่อความรังเกียจกลัวผู้ป่วยโรคเรื้อนของผู้สัมผัสผู้ป่วยโรคเรื้อน พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มี เพศ อายุ รายได้ และสถานภาพสมรสแตกต่างกัน มีเจตคติที่เบี่ยงเบนต่อความรังเกียจกลัวผู้ป่วยโรคเรื้อนไม่แตกต่างกัน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษา อาชีพ และความสัมพันธ์กับผู้ป่วยแตกต่างกัน มีเจตคติที่เบี่ยงเบนต่อความรังเกียจกลัวโรคเรื้อน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ส่วนปัจจัยที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างมีความรังเกียจกลัวผู้ป่วยโรคเรื้อน คือ การมีแผล โดยเฉพาะผู้ป่วยที่มีแผลและมีน้ำเหลือง ปัจจัยที่ทำให้ไม่มีความรังเกียจกลัวผู้ป่วยโรคเรื้อน คือ ความรู้สึกลำบาก เป็นเวรกรรม เป็นเครือญาติ และมีความเคยชิน ผู้สัมผัสโรคเรื้อนทราบถึงสิทธิประโยชน์ที่ผู้ป่วยได้รับ คือ เงินเบี้ยเลี้ยง การรักษาฟรี ได้รับของแจก

ได้บ้านพัก แพลต และสาเหตุที่มาอาศัยอยู่ที่สถานสงเคราะห์ผู้ป่วยโรคเรื้อนพระประแดง เพราะได้อยู่ฟรีมีความปลอดภัย ไม่มีที่อยู่ และมีงานทำ

Abstract

The objectives of this research were to study and compare the deviation attitude of the contacts towards fear of leprosy and to identify its contributing factors. Study units were a number of 50 leprosy contacts living in Phra Pradaeng sanatorium who were willing to provide information. Independent invariables were sex, age, education levels, career, marital status and kinship. Dependent variables were the attitude of the contacts towards fear of leprosy. Data was collected by interviewing and analyzed by percentage, average, standard deviation. Hypothesis was verified by using t-test and One - way ANOVA. It was found that leprosy contacts had lowest level of fear of leprosy patient in terms of participation in social activity, selling goods, patient with disability, sharing meal, touching coins or bank notes, sitting nearby, handing objects, handing food with well covered. Leprosy contacts had low level of fear of leprosy patient in terms of selling food, patient with disability and offering food by leprosy patient. Leprosy contacts had highest level of fear of leprosy patient in terms of patients with oozing ulcers. When compare the deviation attitude of the contacts towards fear of leprosy, it was found that the leprosy contacts with different sex, age, income and marital status did not have different deviation attitude towards fear of leprosy; while the leprosy contacts with different education level, career, and kinship had different deviation attitude towards fear of leprosy at significant level .05.

Factors contributing to fear of leprosy of leprosy contacts were ulcers especially patients with ulcer and oozing. Factors contributing to un-fear of leprosy were sympathy, bad turns, kinship and get used to. Leprosy contacts were aware of the benefits which the patients were eligible to access which were allowance, free treatment, eligible to receive free daily needed materials, residence. The reasons that they live in Phra Pradaeng sanatorium were free residence, security, no other places to live and unemployed.

ประเด็นสำคัญ-

ความรังเกียจ ผู้สัมผัสผู้ป่วยโรคเรื้อน
สถานสงเคราะห์ผู้ป่วยโรคเรื้อนพระประแดง

Keywords

Attitude and fear, Leprosy contacts,
Phra Pradaeng sanatorium

บทนำ

ถึงแม้ว่าในปัจจุบัน อัตราความชุกของโรคเรื้อนจะลดลงไปเนื่องจากมีมาตรการในการป้องกันควบคุมโรคที่ดี โดยสถานการณ์โรคเรื้อนปัจจุบันมีอัตราความชุกโรคในระดับประเทศเท่ากับ 0.23 ต่อหมื่นประชากร⁽¹⁾ ซึ่งถือว่าไม่เป็นปัญหาสาธารณสุขแล้ว แต่ผลของโรคเรื้อนทำให้เกิดความพิการในผู้ป่วยไม่มากนักน้อย ความพิการเหล่านั้นมีผลให้เกิดความแตกต่างทางด้านภาพลักษณ์⁽²⁾ เมื่อใดก็ตามที่บุคคลได้รับเชื้อโรคเรื้อน และมีอาการแสดงต่างๆ เกิดขึ้น ทำให้เกิดรูปปลักษณ์ที่แตกต่างจากบุคคลทั่วไป

ถ้ามีอาการมากๆ จะแสดงออกที่ใบหน้า หรือที่เรียกว่า "หูหนาดำเลื่อ" ซึ่งเป็นภาพที่ไม่สวยงาม นอกจากนี้ถ้าเส้นประสาทถูกทำลาย จะทำให้เกิดความพิการตั้งแต่ระดับน้อยๆ ที่ไม่สามารถมองเห็นได้ จนถึงระดับมาก เช่น ตาหลับไม่สนิท นิ้วมืองอ เป็นต้น ซึ่ง Goffman กล่าวว่า บุคคลที่ได้รับตราบาปคือผู้ที่เกิดความรู้สึกว่า "ตนมีความแตกต่างจากผู้อื่น อย่างไม่ต้องการ" ทำให้มุมมองของสังคมเห็นว่าเป็น "ความแปลกไปจากปกติ" ส่งผลให้เกิดการต่อต้านหรือถูกตีตราในด้านลบแก่ผู้ป่วยโรคเรื้อน คนในสังคมรู้สึกรังเกียจกลัวผู้ป่วยทั้งๆ ที่พวกเขา

ไม่สามารถแพร่เชื้อโรคเรื้อนได้แล้ว⁽³⁾ เหล่านี้ก่อให้เกิดความแตกต่างของการอยู่ร่วมในสังคม และส่งผลถึงคุณภาพชีวิตของผู้ป่วย ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ภาครัฐมีนโยบายในการควบคุมโรคโดยการกักกันผู้ป่วยหรือผู้ที่พิการจากโรคเรื้อนออกนอกสังคม เพื่อเป็นการป้องกันการแพร่กระจายของโรค โดยจัดเป็นนิคมต่างๆ ขึ้น ให้เป็นที่พักอาศัยและที่ทำกินของผู้ป่วย นอกจากนี้ยังให้สวัสดิการต่างๆ เพื่อให้ผู้ป่วยสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้⁽⁴⁾

ความเรียงเกี่ยวกับโรคเรื้อนที่มีมานานเป็นผลมาจากการส่งต่อทางด้านวัฒนธรรม และศาสนา ซึ่งคนสมัยเก่าแสดงอาการรังเกียจต่อผู้ป่วยโรคเรื้อนหรือมีความเชื่อที่ผิด ทำให้เกิดการรับรู้ที่ไม่ถูกต้อง โดยเฉพาะเรื่องสาเหตุและการติดต่อ⁽⁵⁾ แต่เจตคติก็สามารถเปลี่ยนแปลงได้โดยใช้กระบวนการสร้างความรู้ ความเข้าใจ เพื่อให้มีการปรับพฤติกรรมใหม่ซึ่งการรับรู้ข่าวสารทำให้คนมีพฤติกรรมเปลี่ยนไป⁽⁶⁾ เช่นเดียวกัน ในเรื่องของความเรียงเกี่ยวกับโรคเรื้อนยังอาจจะมีอยู่และยากที่จะแก้ไขได้ แต่จากการปฏิบัติงานในชุมชนพบว่า มีประชาชนบางคนต้องการเป็นโรคเรื้อน เนื่องจากจะได้รับสวัสดิการต่างๆ แต่หากความต้องการสวัสดิการ และเงินเบี้ยเลี้ยงสำหรับดำรงชีพทำให้เกิดความเข้าใจผิด และเป็นเหตุให้บุคคลอื่นๆ ที่ไม่ได้เป็นโรคต้องการมาลงทะเบียนเพื่อขอรับสวัสดิการ หรือผู้ป่วยโรคเรื้อนที่ไม่ดูแลตนเอง แต่ต้องการได้รับสวัสดิการ และการสงเคราะห์นั้นเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสม ผู้วิจัยจึงต้องการทราบว่า นอกจากในชุมชนที่ผู้วิจัยเคยได้รับทราบว่ามีบุคคลที่ไม่ได้เป็นโรคเรื้อนต้องการเป็นโรคเรื้อนแล้ว ในชุมชน หรือสถานสงเคราะห์ผู้ป่วยโรคเรื้อนพระประแดง ซึ่งเป็นสถานสงเคราะห์ที่มีบุคคลไม่ได้เป็นโรคเรื้อนเข้ามาอาศัยอยู่ร่วมกับผู้ป่วยจำนวนมาก มีเจตคติต่อการเป็นโรคเรื้อนอย่างไร และปัจจัยใดที่เป็นปัจจัยส่งเสริมให้ต้องการเข้ามาอยู่ร่วมกับผู้ป่วยโรคเรื้อน ดังนั้นจึงศึกษาเจตคติที่เบี่ยงเบนต่อความเรียงเกี่ยวกับผู้สัมผัสผู้ป่วยโรคเรื้อนในสถานสงเคราะห์ผู้ป่วยโรคเรื้อนพระประแดง โดยมีวัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาเจตคติที่เบี่ยงเบนต่อความเรียงเกี่ยวกับผู้สัมผัสผู้ป่วยโรคเรื้อนในสถานสงเคราะห์ผู้ป่วยโรคเรื้อนพระประแดง

2. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติที่เบี่ยงเบนต่อความเรียงเกี่ยวกับผู้สัมผัสผู้ป่วยโรคเรื้อนในสถานสงเคราะห์ผู้ป่วยโรคเรื้อนพระประแดง

3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติที่เบี่ยงเบนต่อความเรียงเกี่ยวกับผู้สัมผัสผู้ป่วยโรคเรื้อนในสถานสงเคราะห์ผู้ป่วยโรคเรื้อนพระประแดง

วัสดุและวิธีการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนเดียวกับผู้ป่วยโรคเรื้อน สถานสงเคราะห์ผู้ป่วยโรคเรื้อนพระประแดง แต่ไม่ได้รับการลงทะเบียนเข้ารับการสงเคราะห์

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นประชาชนที่เข้ามาอาศัยอยู่สถานสงเคราะห์ผู้ป่วยโรคเรื้อนพระประแดง จำนวน 50 คน โดยเป็นผู้ที่ยินยอมให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ สถานภาพสมรส ความสัมพันธ์ทางเครือญาติกับผู้ป่วย เจตคติเกี่ยวกับความเรียงเกี่ยวกับ (รังเกียจ ไม่รังเกียจ)

ตัวแปรตาม ได้แก่ เจตคติที่เบี่ยงเบนต่อความเรียงเกี่ยวกับผู้ป่วยโรคเรื้อน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ใช้แบบสัมภาษณ์และวิธีการสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างในพื้นที่เป้าหมาย ตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูลและนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ข้อมูลเกี่ยวกับความเรียงเกี่ยวกับ และข้อมูลเกี่ยวกับเจตคติที่เบี่ยงเบนของผู้สัมผัสผู้ป่วยโรคเรื้อน ใช้การแจกแจงความถี่ ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยเจตคติต่อความรังเกียจกลัวโรคเรื้อนของตัวแปรที่มี 2 กลุ่มและเป็นอิสระต่อกัน โดยการทดสอบค่าที (t-test) และตัวแปรที่มากกว่า 2 กลุ่ม โดยการวิเคราะห์

ตอนที่ 3 สรุปความคิดเห็นทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับเจตคติที่มีต่อ ความรังเกียจกลัวผู้ป่วยโรคเรื้อน โดยการแจกแจงความถี่ และนำเสนอเชิงบรรยายประกอบการอภิปรายผลการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยคิดขึ้นเอง โดยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงสิ่งที่ผู้วิจัยต้องการทราบ มีทั้งแบบเป็น คำถามปลายปิดและคำถามปลายเปิด แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

" แบบบันทึกข้อมูลลักษณะประชากรประกอบด้วย เพศ อายุ อาชีพ การศึกษา สถานภาพสมรส รายได้ ความสัมพันธ์ทางเครือญาติกับผู้ป่วยเป็นคำถามปลายปิด

" เจตคติที่มีต่อความรังเกียจกลัวโรคเรื้อนเป็นคำถามปลายเปิดและปลายปิด

" ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติที่เบี่ยงเบนต่อความรังเกียจกลัว

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์จากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงสิ่งที่ผู้วิจัยต้องการทราบ และนำไปทดลองใช้กับประชาชนในพื้นที่ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง และนำมาปรับเพื่อนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลจริงในพื้นที่ที่ต้องการศึกษา

ผลการศึกษา

ข้อมูลประชากร

1) ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ สถานภาพสมรส ความสัมพันธ์กับผู้ป่วย ผลการวิเคราะห์ พบว่า

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 26

คน คิดเป็นร้อยละ 74 รองลงมาเป็นเพศหญิง จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 26 มีอายุ 20 - 40 ปี มีจำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 76 ส่วนกลุ่มที่มีอายุน้อยกว่า 20 ปี และกลุ่มที่มีอายุมากกว่า 40 ปี มีจำนวนกลุ่มละ 4 คน คิดเป็น ร้อยละ 8 โดยมีค่าเฉลี่ยอายุของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 31.74 ปี และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 9.69 ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับอนุปริญญา จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 36 กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา มีจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 32 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้รับการศึกษา และได้รับการศึกษาระดับมัธยมศึกษา มีจำนวนกลุ่มละ 8 คน คิดเป็นร้อยละ 16

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอาชีพงานบ้าน จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 38 รองลงมาคือกลุ่มที่ทำงานรับจ้างทั่วไป มีจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 26 ส่วนกลุ่มที่ไม่ได้ทำงานมีจำนวนน้อยที่สุด คือ 4 คน คิดเป็นร้อยละ 8 ส่วนใหญ่มีรายได้อยู่ระหว่าง 3,000 - 6,000 บาท มีจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 32 รองลงมาไม่มีรายได้จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 28 กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ระหว่าง 9,001 - 10,000 บาท มีจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 16 โดยกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีรายได้เฉลี่ยเท่ากับ 6,240 บาท และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2085.52

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสคู่ จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 60 และมีสถานภาพโสดจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 40 ส่วนใหญ่เป็นบุตรของผู้ป่วยโรคเรื้อน จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 54 รองลงมาเป็นหลาน จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 22 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นญาติของผู้ป่วยและบุคคลอื่นๆ มีจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 16

2) การวิเคราะห์เจตคติที่เบี่ยงเบนต่อความรังเกียจกลัวโรคเรื้อน โดยการหาจำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูล ผลการวิเคราะห์พบว่า

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีเจตคติต่อความรังเกียจกลัวผู้ป่วยโรคเรื้อนในการนั่งร่วมรับประทานอาหาร

อาหารด้วย น้อยที่สุด จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 84 ทั้งหมดมีเจตคติต่อความรังเกียจกลัวผู้ป่วยโรคเรื้อนน้อยที่สุดใน การมาร่วมกิจกรรมทางสังคม เช่น ทำบุญ มีเจตคติต่อความรังเกียจกลัวผู้ป่วยโรคเรื้อนน้อยที่สุด ถ้ามีผู้ป่วยมาขายของใช้ จำนวน 42 คน คิดเป็น ร้อยละ 84 มีเจตคติต่อความรังเกียจกลัวผู้ป่วยโรคเรื้อนมาก ถ้ามีผู้ป่วยมาขายของรับประทาน จำนวน 26 คน คิดเป็น ร้อยละ 52 มีเจตคติต่อความรังเกียจกลัวผู้ป่วยโรคเรื้อนมากและมากที่สุด ถ้ามีผู้ป่วยทำอาหารมาให้บริการรับประทาน จำนวน 24 และ 4 คน คิดเป็นร้อยละ 48 และ 8 ตามลำดับ มีเจตคติต่อความรังเกียจกลัวผู้ป่วยโรคเรื้อนน้อยที่สุด ถ้ามีผู้ป่วยนำอาหารที่มีเปลือก / ห่อหุ้มมาให้ จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 52 มีเจตคติต่อความรังเกียจกลัวผู้ป่วยโรคเรื้อนมาก ถ้าผู้ป่วยเชิญให้กินน้ำที่บ้าน จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 40

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีเจตคติต่อความรังเกียจกลัวผู้ป่วยโรคเรื้อนน้อยที่สุด ถ้าผู้ป่วยมีความพิการ จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 76 มีเจตคติต่อความรังเกียจกลัวผู้ป่วยโรคเรื้อนมาก ถ้าผู้ป่วยมีแผล จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 60 มีเจตคติต่อความรังเกียจกลัวผู้ป่วยโรคเรื้อนมากที่สุด และมาก ถ้าผู้ป่วย

มีแผลมีน้ำเหลือง จำนวน 34 และ 6 คน คิดเป็นร้อยละ 68 และ 12 ตามลำดับ มีเจตคติต่อความรังเกียจกลัวผู้ป่วยโรคเรื้อนน้อยที่สุด ถ้าผู้ป่วยโรคเรื้อนของ จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 52 มีเจตคติต่อความรังเกียจกลัวผู้ป่วยโรคเรื้อนน้อยที่สุด ถ้าผู้ป่วยมานั่งข้างๆ จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 60 และมีเจตคติต่อความรังเกียจกลัวผู้ป่วยโรคเรื้อนน้อยที่สุด ถ้าผู้ป่วยหยิบเงินให้ จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 84 ทั้งหมดมีเจตคติต่อความรังเกียจกลัวผู้ป่วยโรคเรื้อนน้อยที่สุดในเรื่องการ มาร่วมกิจกรรมทางสังคม เช่น ทำบุญ รองลงมาคือ ผู้ป่วยโรคเรื้อนนั่งร่วมรับประทานอาหารด้วย ผู้ป่วยมาขายของใช้ และผู้ป่วยหยิบเงินให้ท่าน และมีเจตคติต่อความรังเกียจกลัวผู้ป่วยโรคเรื้อนมากที่สุดถ้าผู้ป่วยมีแผล มีน้ำเหลือง รองลงมาคือ ทำอาหารมาให้บริการ

ในด้านเกี่ยวกับอาหาร พบว่า เจตคติต่อมีเจตคติต่อความรังเกียจมากในเรื่องของการที่ผู้ป่วยมาขายของรับประทาน ทำอาหารมาให้บริการ และนำอาหารที่มีเปลือก/ห่อหุ้มมาให้

ในการขายของ พบว่า เจตคติต่อส่วนใหญ่มีเจตคติต่อความรังเกียจมากในการขายของที่รับประทาน ส่วนของใช้พบว่าส่วนใหญ่มีความรังเกียจน้อย

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเจตคติต่อความรังเกียจกลัวผู้ป่วยโรคเรื้อน ข้อความ เจตคติต่อความรังเกียจกลัวผู้ป่วยโรคเรื้อน

ข้อความ	เจตคติต่อความรังเกียจกลัวผู้ป่วยโรคเรื้อนข้อความ		
	X	S	ระดับเจตคติ
1. ถ้ามีผู้ป่วยโรคเรื้อนนั่งร่วมรับประทานอาหารด้วย	1.28	0.67	น้อยที่สุด
2. ถ้ามีผู้ป่วยมาร่วมกิจกรรมทางสังคม เช่น ทำบุญ	1.00	0.00	น้อยที่สุด
3. ถ้ามีผู้ป่วยมาขายของใช้	1.16	0.37	น้อยที่สุด
4. ถ้ามีผู้ป่วยมาขายของรับประทาน	2.40	0.70	น้อย
5. ถ้ามีผู้ป่วยทำอาหารมาให้บริการ	2.28	1.05	น้อย
6. ถ้ามีผู้ป่วยนำอาหารที่มีเปลือก/ห่อหุ้มมาให้	1.64	0.75	น้อยที่สุด
7. ถ้าผู้ป่วยเชิญให้กินน้ำที่บ้าน	2.16	0.79	น้อย
8. ผู้ป่วยมีความพิการ	1.24	0.43	น้อยที่สุด
9. ผู้ป่วยมีแผล	2.48	0.71	น้อย
10. ผู้ป่วยมีแผลมีน้ำเหลือง	3.28	1.19	มากที่สุด
11. ถ้าผู้ป่วยหยิบของให้ท่าน	1.64	0.75	น้อยที่สุด
12. ถ้าผู้ป่วยมานั่งข้างท่าน	1.56	0.76	น้อยที่สุด
13. ถ้าผู้ป่วยหยิบเงินให้ท่าน	1.32	0.74	น้อยที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับ เจตคติต่อความรังเกียจกลัวผู้ป่วยโรคเรื้อนอยู่ในระดับ น้อยที่สุด ในเรื่องการร่วมกิจกรรมทางสังคม การนำของ ไข้มาขาย ผู้ป่วยที่มีความพิการ การนั่งร่วมรับประทานอาหาร ผู้ป่วยหยิบเงิน ผู้ป่วยมานั่งข้างๆ ผู้ป่วยหยิบ ของให้ การนำอาหารที่มีเปลือกหรือมีสิ่งห่อหุ้มมาให้ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากน้อยไปมาก ดังนี้ 1.00 1.16 1.24 1.28 1.32 1.56 1.64 และ 1.64 ตามลำดับมีระดับเจตคติต่อความรังเกียจกลัวผู้ป่วย โรคเรื้อนอยู่ในระดับน้อย โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ย จากน้อยไปมาก ในเรื่องผู้ป่วยนำของรับประทานมาขาย

ผู้ป่วยมีแผล และผู้ป่วยทำอาหารมารับประทาน โดย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากน้อยไปมาก ดังนี้ 0.70 0.71 และ 1.05 และมีระดับเจตคติต่อความรังเกียจกลัวผู้ป่วยโรค เรื้อนอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ผู้ป่วยมีแผลมีน้ำเหลือง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.28

เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยเจตคติที่เบี่ยงเบนต่อความรังเกียจกลัวผู้ป่วยโรคเรื้อน

1) เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยเจตคติที่เบี่ยงเบนต่อความรังเกียจกลัวผู้ป่วยโรคเรื้อน ของตัวแปรที่มี 2 กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน โดยการ ทดสอบค่าที (t-test)

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยเจตคติที่เบี่ยงเบนต่อความรังเกียจกลัวผู้ป่วยโรคเรื้อน ตามตัวแปรเพศ และสถานภาพสมรส ของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 50 คน

ตัวแปร	n	X	S	t	p
เพศ					
ชาย	13	1.63	0.61	- 1.59	.58
หญิง	37	1.86	0.37		
สถานภาพสมรส					
โสด	20	1.69	0.47	- 1.40	.84
คู่	30	1.87	0.44		

จากตารางที่ 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง และเพศชาย มีเจตคติที่เบี่ยงเบนต่อความรังเกียจกลัวผู้ป่วยโรคเรื้อน ไม่แตกต่างกัน และกลุ่มตัวอย่างที่มี สถานภาพสมรส แตกต่างกันมีเจตคติที่เบี่ยงเบน ต่อความรังเกียจกลัวผู้ป่วยโรคเรื้อน ไม่แตกต่างกัน

2) เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยเจตคติที่เบี่ยงเบนต่อความรังเกียจกลัวของตัวแปร ที่มีมากกว่า 2 กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน โดยการวิเคราะห์ ความแปรปรวนทางเดียว (ANOVA)

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยเจตคติที่เบี่ยงเบนต่อความรังเกียจกลัวของตัวแปร อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ สถานภาพสมรส ความสัมพันธ์กับผู้ป่วย ของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 50 คน

ตัวแปร	n	F	p-value
อายุ	60	3.54	0.11
ระดับการศึกษา	60	10.04	0.00*
อาชีพ	60	5.84	0.00*
รายได้	60	0.88	0.45
ความสัมพันธ์ทางเครือญาติ กับผู้ป่วย	60	5.74	0.01*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกัน มีเจตคติที่เบี่ยงเบนต่อความรังเกียจกลัวโรคเรื้อนไม่แตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีเจตคติที่เบี่ยงเบนต่อความรังเกียจกลัวโรคเรื้อน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพต่างกัน มีเจตคติที่เบี่ยงเบนต่อความรังเกียจกลัวโรคเรื้อน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่างกัน

มีเจตคติที่เบี่ยงเบนต่อความรังเกียจกลัวโรคเรื้อนไม่แตกต่างกัน และกลุ่มตัวอย่างที่มีความสัมพันธ์กับผู้ป่วยต่างกัน มีเจตคติที่เบี่ยงเบนต่อความรังเกียจกลัวโรคเรื้อน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

3) ความคิดเห็นทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับเจตคติที่มีต่อความรังเกียจกลัวผู้ป่วยโรคเรื้อน โดยการแจกแจงความถี่และนำเสนอเชิงบรรยาย

ตารางที่ 4 แสดงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติที่เบี่ยงเบนต่อความรังเกียจกลัวโรคเรื้อนของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 60 คน

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติที่เบี่ยงเบนต่อความรังเกียจกลัวโรคเรื้อน	จำนวน (คน)
1. สาเหตุที่ทำให้รังเกียจผู้ป่วยโรคเรื้อน	
- มีแผล	22
- มีแผลและมีน้ำเหลือง	37
2. สาเหตุที่ทำให้ไม่รังเกียจโรคเรื้อน	
- น่าสงสาร	7
- เป็นเวรกรรม	2
- เป็นเครือญาติ (ลูก,หลาน,พี่น้อง,ภรรยา)	36
- เคยชิน	38
3. สิทธิประโยชน์ที่ผู้ป่วยได้รับ	
- เงินเบี้ยเลี้ยง	50
- รักษาฟรี	39
- ได้รับของแจก	18
- ได้บ้านพัก,แฟลต	12
4. สาเหตุที่มาอาศัยอยู่ที่นี่	
- อยู่ฟรี	26
- มีความปลอดภัย	8
- ไม่มีที่อยู่	18
- มีงานทำ	3
5. อาชีพที่เหมาะสมกับผู้ป่วยโรคเรื้อน	
- คนงานในโรงพยาบาล	25
- ขายล็อตเตอรี่	13
- รับจ้างทั่วไป	21
- ค้าขาย (ถ้าไม่พิการ)	8

หมายเหตุ หนึ่งคนตอบได้มากกว่าหนึ่งคำตอบ

จากตารางที่ 4 พบว่า ปัจจัยที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างมีความรังเกียจผู้ป่วยโรคเรื้อน กลุ่มตัวอย่างกล่าวถึงปัจจัยที่ทำให้มีความรังเกียจผู้ป่วยโรคเรื้อน คือ

การมีแผล โดยเฉพาะผู้ป่วยที่มีแผลและมีน้ำเหลือง ปัจจัยที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างไม่รังเกียจผู้ป่วยโรคเรื้อน กลุ่มตัวอย่างกล่าวถึงปัจจัยที่ทำให้ไม่มีความ

รังเกียจผู้ป่วยโรคเรื้อน คือ มีความรู้สึกน่าสงสาร เป็นเวรกรรม เป็นเคราะห์ และมีความเคยชิน

สิทธิประโยชน์ที่ผู้ป่วยได้รับ

กลุ่มตัวอย่างรับรู้ถึงสิทธิประโยชน์ที่ผู้ป่วยได้รับ คือ เงินเบี้ยเลี้ยง การรักษาฟรีได้รับของแจก และได้อาบน้ำซัก แพลต

สาเหตุที่มาอาศัยอยู่ที่นี้

กลุ่มตัวอย่างได้กล่าวถึง สาเหตุที่มาอาศัยอยู่ที่สถานสงเคราะห์ผู้ป่วยโรคเรื้อนพระประแดง เพราะได้อยู่ฟรี มีความปลอดภัย ไม่มีที่อยู่มุงงานทำ

อาชีพที่เหมาะสมกับผู้ป่วยโรคเรื้อน

กลุ่มตัวอย่างได้ตอบถึงอาชีพที่เหมาะสมกับผู้ป่วยโรคเรื้อน คือ เป็นคนงานในโรงพยาบาล ขายเป็นล็อตเตอรี่ รับจ้างทั่วไป และค้าขาย (ถ้าไม่พิการ)

วิจารณ์

เจตคติที่เบี่ยงเบนต่อความรังเกียจกลัวผู้ป่วยโรคเรื้อนของผู้สัมผัสผู้ป่วยโรคเรื้อน พบว่า ผู้สัมผัสผู้ป่วยโรคเรื้อนมีความรังเกียจกลัวผู้ป่วยโรคเรื้อนในระดับน้อยที่สุดในเรื่องการรวมกิจกรรมทางสังคม การนำของใช้มาขาย ผู้ป่วยที่มีความพิการ การนั่งร่วมรับประทานอาหาร ผู้ป่วยหยิบเงิน ผู้ป่วยมานั่งข้างๆ ผู้ป่วยหยิบของให้ การนำอาหารที่มีเปลือกหรือมีสิ่งห่อหุ้มมาให้ ผู้สัมผัสผู้ป่วยโรคเรื้อนมีความรังเกียจกลัวผู้ป่วยโรคเรื้อนอยู่ในระดับน้อย ในเรื่องผู้ป่วยนำของมารับประทานมาขาย ผู้ป่วยมีแผล และผู้ป่วยทำอาหารมาให้รับประทาน ทั้งนี้เพราะกลุ่มตัวอย่างมีความคุ้นเคยและคลุกคลีอยู่กับผู้ป่วยโรคเรื้อน ส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์ทางสายเลือด คือเป็นบุตรและหลานของผู้ป่วย การอยู่ด้วยกันจึงทำให้เกิดความเคยชิน จึงสรุปได้ว่าการที่เจตคติของผู้สัมผัสโรคเรื้อนเบี่ยงเบนไปเกิดขึ้นได้จากประสบการณ์และความรู้สึก ซึ่งจากการศึกษานี้ พบว่าปัจจัยที่ทำให้ไม่มีความรังเกียจกลัวผู้ป่วยโรคเรื้อน คือ มีความรู้สึกน่าสงสาร เป็นเวรกรรม เป็นเคราะห์ และมีความเคยชิน ในขณะที่ผู้สัมผัสผู้ป่วยโรคเรื้อนมีความรังเกียจกลัวผู้ป่วยโรคเรื้อนอยู่ในระดับมาก

คือผู้ป่วยมีแผลมีน้ำเหลือง อาจเนื่องมาจากการมีแผลที่พบเห็นมักจะมีกลิ่น และอาจมีแมลงวันมาตอม ซึ่งเป็นภาพที่ไม่น่ามอง และผู้ป่วยโรคเรื้อนประเภทนี้มักไม่ค่อยให้ความสนใจดูแลตนเองทำให้มีกลิ่นตัวร่วมด้วย

เมื่อเปรียบเทียบเจตคติที่เบี่ยงเบนต่อความรังเกียจกลัวผู้ป่วยโรคเรื้อนของผู้สัมผัสผู้ป่วยโรคเรื้อนพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศแตกต่างกัน มีเจตคติที่เบี่ยงเบนต่อความรังเกียจกลัวผู้ป่วยโรคเรื้อน ไม่แตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้แตกต่างกัน มีเจตคติที่เบี่ยงเบนต่อความรังเกียจกลัวผู้ป่วยโรคเรื้อนไม่แตกต่างกัน เพราะมีรายได้ไม่ต่างกันมากนักและการดำรงชีวิตอยู่ในสถานสงเคราะห์มีค่าใช้จ่ายค่อนข้างน้อย ประกอบกับต้องอยู่อาศัยร่วมกับคนในชุมชนซึ่งเป็นผู้ป่วย จึงทำให้ความรังเกียจกลัวไม่แตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกัน มีเจตคติที่เบี่ยงเบนต่อความรังเกียจกลัวผู้ป่วยโรคเรื้อนไม่แตกต่างกัน เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นบุตรหลานซึ่งบางคนอาศัยอยู่ตั้งแต่เกิด บางคนมาอาศัยในภายหลังโดยพาครอบครัวมาอยู่ด้วย และด้วยสภาพความจำเป็นต้องอาศัยอยู่ในชุมชน และอยู่ภายในสถานสงเคราะห์เป็นเวลานานอาจทำให้ความรังเกียจกลัวลดน้อยลงจนถึงไม่มีความรังเกียจกลัวผู้ป่วย

กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีเจตคติที่เบี่ยงเบนต่อความรังเกียจกลัวโรคเรื้อนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 เช่นเดียวกับอาชีพและความสัมพันธ์กับผู้ป่วยแตกต่างกัน มีเจตคติที่เบี่ยงเบนต่อความรังเกียจกลัวโรคเรื้อนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 เพราะผู้สัมผัสโรคเรื้อนบางคนไม่ใช่ญาติทางสายเลือด ทำงานข้างนอกสถานสงเคราะห์แต่ต้องมาอาศัยอยู่เนื่องจากค่าครองชีพต่ำ มีความปลอดภัย แต่อย่างไรก็ตามก็ยังมีความรังเกียจอยู่

ส่วนปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติที่เบี่ยงเบนต่อความรังเกียจกลัวผู้ป่วยโรคเรื้อนในผู้สัมผัสผู้ป่วยโรคเรื้อน พบว่าปัจจัยที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างมีความรังเกียจกลัวผู้ป่วยโรคเรื้อนคือ การมีแผล โดยเฉพาะผู้ป่วยที่มีแผลและมีน้ำเหลือง เพราะการมีแผลเป็นสิ่งที่ทำให้เกิด

ความแตกต่างหรือไม่ปกติของร่างกาย ซึ่งเป็นเหตุผลหนึ่งของการทำให้เกิดความรังเกียจกลัว นอกจากนี้ แผลที่มีน้ำเหลืองจะดูว่ามีความผิดปกติหรือมีความแตกต่างมากกว่าผู้ที่มีแผลเพียงเล็กน้อย ทำให้เกิดภาพลักษณ์ที่ไม่ดี จึงทำให้เกิดความรังเกียจแม้ในกลุ่มคนประเภทเดียวกันหรือใกล้ชิดกัน

ส่วนปัจจัยที่ทำให้ไม่มีความรังเกียจผู้ป่วยโรคเรื้อน คือ มีความรู้ลึกซึ้งข่าวสาร เป็นเวอร์กรรม เป็นเครือญาติ และมีความเคยชิน เป็นเพราะสายสัมพันธ์ ค่านิยมของคนไทยในการเป็นคนเกรงใจ มีจิตใจกรุณานับถือศาสนาพุทธ ดังนั้นเมื่อพบผู้ป่วยโรคเรื้อน ก็จะคิดว่าเขามีเวอร์กรรมแต่อดีตชาติต้องยอมรับ และนำเสนอผู้ที่เป็นญาติก็จะคอยดูแล จนเกิดความเคยชินกลมกลืนกันไปก่อให้เกิดเจตคติที่ดี หรือมีเจตคติที่มีความเบี่ยงเบนต่อความรังเกียจผู้ป่วยโรคเรื้อน

ผู้สัมผัสโรคเรื้อนทราบถึงสิทธิประโยชน์ที่ผู้ป่วยได้รับ คือเงินเบี้ยเลี้ยง การรักษาฟรี ได้รับของแจก และได้บ้านพัก, แพลต และพบว่าสาเหตุที่มาอาศัยอยู่ที่สถานสงเคราะห์ผู้ป่วยโรคเรื้อนพระประแดง เพราะได้อยู่ฟรี มีความปลอดภัย ไม่มีที่อยู่ และมีงานทำซึ่งอาจเป็นความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องทั้งหมดถึงสิทธิประโยชน์ที่ได้รับจากการที่รัฐบาลให้การสงเคราะห์ด้านสวัสดิการ เพราะผู้สัมผัสโรคเรื้อนในสถานสงเคราะห์เป็นลูกหลานหรือเป็นผู้เข้ามาอาศัย อาจจะไม่เข้าใจเจตนารมณ์ที่แท้จริงของการให้การสงเคราะห์ ซึ่งวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของการจัดตั้งสถานสงเคราะห์ เพื่อเป็นการรองรับผู้ป่วยโรคเรื้อนที่เป็นปัญหาทางสังคมให้ได้รับการรักษาที่ถูกต้องอยู่ในสถานที่เดียวกัน รวมทั้งเพื่อให้เป็นสถานพักพิง สำหรับผู้ที่หายจากโรคแล้วจะได้มีที่อยู่อาศัยที่ทำงานสามารถประกอบอาชีพเลี้ยงดูตัวเองได้ต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ควรเร่งหามาตรการในการจัดหาหรือส่งเสริมอาชีพให้กับบุตรหลานของผู้ป่วยเพื่อให้มีรายได้ และสามารถออกไปอยู่นอกสถานสงเคราะห์ได้
2. การพิจารณาให้การสงเคราะห์ไม่ควรนำ

เรื่องความพิการเป็นปัจจัยหลัก ควรมีการพิจารณาเรื่องอื่นๆ ด้วย เช่น มีพฤติกรรมกระดุกกระดิกตัวเองที่ดี หรือในการเพิ่มเงินสวัสดิการไม่ควรเพิ่มเท่ากัน ควรพิจารณาของการเพิ่มในแต่ละบุคคล

3. ควรมีการสื่อสารและทำความเข้าใจกับผู้ป่วยโรคเรื้อนและบุตรหลานที่เข้ามาพักอาศัย เพื่อให้เกิดการเตรียมพร้อมสำหรับการย้ายออกเมื่อผู้ป่วยโรคเรื้อนที่ได้รับสิทธิเสียชีวิตไปด้วยหลายกลยุทธ์ ได้แก่

1) การเพิ่มศักยภาพและความสามารถให้แก่ผู้ป่วยและผู้พิการจากโรคเรื้อน การผสมผสานงานรักษาและควบคุมโรคเรื้อนและการป้องกันความพิการ เช่น การสอนแนะและดูแลแผลที่ฝ่าเท้าในสถานบริการ สาธารณสุขท้องถิ่นทุกแห่งที่มีผู้ป่วยมารับบริการ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และวัสดุอุปกรณ์แก่ ฝ่ายศัลยกรรม ฝ่ายจักษุกรรม และฝ่ายเวชศาสตร์ฟื้นฟูของโรงพยาบาลศูนย์ทั่วไป และโรงพยาบาลชุมชนให้สามารถให้การดูแลรักษาอาการแทรกซ้อนทางตา และการประสานงานกับองค์กรภาคเอกชนและรัฐอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

2) ควรพิจารณาผสมผสานงานสวัสดิการสังคมในผู้ป่วยโรคเรื้อนเข้าไว้กับงานสวัสดิการสังคมสำหรับผู้ด้อยโอกาส หรือผู้พิการประเภทอื่น ๆ เพื่อพัฒนาความสามารถของผู้ป่วยให้สามารถพึ่งตนเองได้

3) สนับสนุนเสริมสร้างแนวความคิดในการพึ่งตนเองของผู้ป่วยโรคเรื้อนให้มากขึ้น โดยให้ผู้ป่วยครอบครัว และชุมชน ได้มีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา ตัดสินใจในการแก้ไขปัญหา และร่วมวางแผน ร่วมบริจาคแรงงานและทรัพย์ และดำเนินงาน รวมทั้งการติดตามประเมินผล โดยเจ้าหน้าที่เป็นผู้สนับสนุนอำนวยความสะดวก ประสานงานในการจัดหาทรัพยากรตามแนวทางการสาธารณสุขมูลฐานและการพัฒนาคุณภาพชีวิต และการพัฒนาทางสังคม ฯลฯ

4) มีการพัฒนาเครือข่าย และระบบการประสานงานสวัสดิการสังคม เพื่อระดมทรัพยากรแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ประสานงานในการส่งผู้ป่วยไปรับบริการต่อและพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงาน

5) ควรพิจารณาให้ความช่วยเหลือทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และจิตใจไปพร้อม ๆ กับการรักษาทางการแพทย์ การพัฒนาคุณภาพชีวิต การพัฒนาชุมชน การแก้ไขปัญหาความยากจน ผสมผสานเข้าไปด้วยกัน ภายใต้บริบทของการพัฒนาในองค์กรรวมของชุมชน

6) ควรขยายกลุ่มเป้าหมายของงานสวัสดิการสังคมไปสู่ผู้ป่วยที่อยู่ในชุมชน โดยมุ่งให้ชุมชนและองค์กรภาครัฐและเอกชนตลอดจนองค์กรชุมชนทุกฝ่ายผนึกกำลัง (Solidarity) ในรูปแบบนำและเครือข่ายประชาสังคมเข้ามามีส่วนร่วมตามแนวทางประชาสังคม การสาธารณสุขมูลฐานในการช่วยเหลือดูแลผู้ป่วย ทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ รวมทั้งการสวัสดิการสังคม โดยชุมชน และการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยชุมชนเพื่อช่วยให้ผู้ป่วยสามารถอยู่กับครอบครัวและชุมชนตามปกติสุข

7) เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และนักสังคมสงเคราะห์ ควรร่วมมือกันสร้างความเข้าใจและจิตอาสียุติธรรมที่เหมาะสมกับผู้ป่วยและบุตรหลานโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณศาสตราจารย์นายแพทย์ธีระ งามสูตร และคุณศิลาธรรม เสริมฤทธิ์รงค์ ที่ให้คำปรึกษา แนะนำตลอดการดำเนินการวิจัย ขอขอบคุณคุณจรรยา ภูกลิ่นที่อำนวยความสะดวกในขั้นตอนการเก็บข้อมูลในสถานสงเคราะห์ผู้ป่วยโรคเรื้อนพระประแดง

เอกสารอ้างอิง

1. กฤษฎา มโหทาน. 2539. แนวทางการดำเนินงานโครงการปรีณรงค์ประชาร่วมใจเร่งรัดกำจัดโรคเรื้อนถวายเป็นพระราชกุศล ทรงครองราชย์ครบ 50 ปี. นนทบุรี : สถาบันราชประชาสมาสัย กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข.
2. ธีระ งามสูตร. 2535. ตำราโรคเรื้อน. กรุงเทพฯ : นิเวศรรดาการพิมพ์.
3. ธีระ งามสูตร. 2541. "วิวัฒนาการงานสวัสดิการสังคม และการฟื้นฟูสมรรถภาพสังคมในงานโรคเรื้อน". 40 ปีของการบุกเบิกและพัฒนาผู้ความสำเร็จของการกำจัดโรคเรื้อนในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : ศรีเมืองการพิมพ์.
4. สถาบันราชประชาสมาสัย. 2546. รายงานปฏิบัติงานติดตามผลด้านสวัสดิการและฟื้นฟูสภาพผู้ป่วยโรคเรื้อนในนิคม. นนทบุรี : เอกสารเย็บเล่ม.
5. กฤษฎา มโหทาน และคณะ. 2548. ความคิดเห็นต่อการให้ยาเคมีเพื่อป้องกันโรคเรื้อนในผู้สัมผัสโรคที่มีความเสี่ยงสูงต่อการเกิดโรคเรื้อน. นนทบุรี : สถาบันราชประชาสมาสัย กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข.
6. อวรรณ ปิรันธน์โอวาท. 2546. การสื่อสารเพื่อโน้มน้าวใจ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.